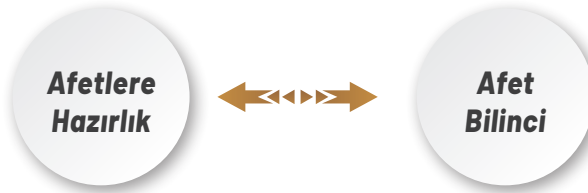

6.4. AFET BİLİNCİ

Bireylerin ve toplumun karşı karşıya olduğu afet risklerini en aza indirmeye yönelik bilişsel, duyuşsal, psiko-motor bilgi ve becerilere ilişkin farkındalık düzeyine **afet bilinci** denir. Afet bilinci, afet öncesi afet risklerinin farkında olunmasının yanında afet esnasında ve sonrasında yaşanan çevre ile yaşam alanları için en sağlıklı kararların verilebilmesi, gerekli iyileştirme çalışmalarında etkin olarak yer alınması süreçlerini de kapsamaktadır. Bu yönüyle afet bilinci güvenli yaşam kültürünün bir parçasıdır. Çünkü afet bilincine sahip bireyler afetlerden korunmanın ve afetlerden gelebilecek zararların azaltılmasının en önemli unsurudur.

Afet bilinci ile afet riski taşıyan olaylara karşı hazırlıklı olma arasında ilişki vardır. Nitekim Birleşmiş Milletler Afetlerin Azaltılması Uluslararası Stratejisi'ne (UNISDR) göre afetlere **hazırlık kavramı**; hükümetler, profesyonel müdahale ve kurtarma kuruluşları, topluluklar ve bireyler tarafından muhtemel, yakın veya mevcut tehlikeli olayların sonuçlarını etkili bir şekilde tahmin etmek, bunlara müdahale etmek ve bunlardan kurtulmak için geliştirilen bilgi ve kapa-

site olarak tanımlamaktadır. Afet hazırlığında afet risklerinin analizi, erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi, acil durum planlaması, ekipman ve malzemelerin stoklanması, koordinasyon, tahliye ve halkı bilgilendirme, eğitim ve saha tatbikatları gibi özel-likler yer alır. Afete hazırlık kavramının yolu burada afet bilinci ile kesişir. Bu bağlamda afete hazırlık doğru uygulamalarla birleştirildiğinde toplumlarda afet bilincinin kazanılması sağlanır.

Afet bilinci, bireysel ve toplumsal düzeyde afetlere hazır olma ve afetlere karşı dirençli bir toplum oluşturmada önemli bir adımdır. Bu nedenle afetlere dirençli yaşam alanlarının oluşturulmasında toplumlara afet bilinci farkındalığının kazandırılmış olması ön koşuldur (Görsel 6.11).

Afet bilinci kazanmış birey ya da toplum; afet esnasında hayat kurtarma, toplumsal dayanışmanın sağlanması, maddi kayıpların azaltılması, iletişim ağının güçlendirilmesi gibi süreçlerde daha koordine olmuş şekilde hareket eder. Afet eğitimi, afete karşı farkındalık kazandırma, acil durum planları, iletişim stratejileri, afet çantası hazırlama ve toplumsal katılım afet bilincinin oluşum sürecinin önemli adımlarıdır.

Görsel 6.11: Afet bilinci kazandırılması amacıyla yapılan afet eğitimi